

STORTINGET

Innst. 501 S

(2022–2023)

Innstilling til Stortinget
fra Stortingets presidentskap

Dokument 8:223 S (2022–2023)

Innstilling fra Stortingets presidentskap om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Alfred Jens Bjørlo, Ingvild Wetrhus Thorsvik, Ane Breivik, Grunde Almeland og Guri Melby om innføring av et lobbyregister for Stortinget

Til Stortinget

Bakgrunn

I dokumentet fremmes følgende forslag:

- «1. Stortinget anmoder Stortingets presidentskap om å utrede en registreringsordning for dem som oppsøker Stortinget og Stortingets representanter, på vegne av seg selv eller andre, for å påvirke Stortinget i saker som er til behandling. Ordningen må ivareta personvernet til de besøkende og sørge for at privatpersoner kan unntas fra registrering.
2. Stortinget ber regjeringen utarbeide mulige modeller for en registreringsordning for dem som oppsøker den politiske ledelsen i departementene eller på Statsministerens kontor, på vegne av seg selv eller andre, for å påvirke regjeringen i saker som er til behandling. Modellene må ivareta personvernet til de besøkende og sørge at privatpersoner kan unntas fra registrering.»

Det vises til dokumentet for nærmere redegjørelse for forslagene.

Presidentskapets merknader

Presidentskapet viser til Dokument 8:223 S (2022–2023), hvor det foreslås innføring av et lobbyregister for Stortinget. Forslagsstillerne ber presidentskapet utrede mulige modeller for en registreringsordning for dem som oppsøker Stortinget og Stortingets representanter, på vegne av seg selv eller andre, for å påvirke Stortinget i saker som er til behandling. Det bes videre om en tilsvarende utredning knyttet til en registreringsordning for lobbyvirksomhet rettet mot den politiske ledelse i departementene og på Statsministerens kontor.

Presidentskapet bemerker at lignende forslag om innføring av lobbyregister for Stortinget (og regjeringen) er fremmet flere ganger tidligere uten at disse har blitt vedtatt, senest i Dokument 8:165 S (2021–2022), jf. Innst. 336 S (2021–2022) og Stortingets vedtak 2. juni 2022.

Presidentskapet er enig med forlagsstillerne i at åpenhet og mulighet for innsyn er et viktig premis for et liberalt demokrati og for ytringsfrihet, og at det er helt grunnleggende for tilliten til det norske politiske system. Forutsigbare og gjennomsiktede beslutningsprosesser er et viktig sikkerhetsnett mot maktmisbruk og korrupsjon. Presidentskapet deler videre forlagsstillerens syn på at møter mellom politikere og personer som ønsker å påvirke politiske beslutninger, såkalte «lobbyister», er helt legitimt. Slik kontakt har åpenbare positive sider, og møter mellom lobbyister og de folkevalgte kan være en viktig demokratisk kilde til supplerende informasjon ut over det som opplyses i saksdokumenter. Et godt samspill mellom beslutningstakerne og dem beslutningene angår, er viktig i et levende demokrati.

Presidentskapet legger derfor stor vekt på at Stortinget skal være et åpent parlament hvor alle kan følge saksbehandlingen og få god og oppdatert informasjon om arbeidet i Stortinget på en lett tilgjengelig måte. Stortinget skal kommunisere godt ut mot samfunnet og være lydhør for innspill og argumentasjon. Samtidig ser presidentskapet det som positivt at det er økt oppmerksomhet om lobbyvirksomhet og potensielle interessekonflikter. Dette kan bidra til å bevisstgjøre representantene på de ulike etiske dilemmaer som kontakten med ulike interessegrupper kan medføre.

Presidentskapet viser her blant annet til at «Etisk veileder for stortingsrepresentantene» har et eget punkt om informasjon og åpenhet og i tillegg omtaler korrupsjon. Det presiseres i veilederen at det er opp til representantenes eget skjønn å avgjøre hvem de skal møte, og hvem de vil motta informasjon fra, og at det i møte med lobbyister av ulik karakter er viktig å sørge for å være informert om hvilke interesser de representerer. Det er den enkelte representants ansvar å utøve kontakten på en slik måte at den ikke kan gi grunnlag for tvil om hvorvidt det standpunkt representanten tar i den enkelte sak, kan være utilbørlig påvirket.

Presidentskapet merker seg videre at forslagsstillerne er positive til de nylig vedtatte endringene i adgangsgrelementet, der det fastslås at tidligere stortingsrepresentanter må undertegne en erklæring for å få utstedt adgangskort til Stortinget. Det vil her framgå at adgangskortet ikke skal benyttes til politisk påvirkningsarbeid. Dersom formålet med besøket er politisk påvirkningsarbeid, skal den tidligere stortingsrepresentanten registrere seg i Stortingets besøkssystem i resepsjonen. Som omtalt i presidentskapets innstilling, Innst. 257 S (2022–2023), forutsettes det at tidligere representanter ikke vil misbruke den tilliten de får ved å få utstedt et slikt personlig adgangskort til Stortinget. Dersom adgangskortet benyttes i strid med den avgitte erklæringen, vil dette kunne medføre at adgangskortet inndras.

Presidentskapets flertall, alle unntatt femte visepresident Ingrid Fiskaa, er ikke enig med forslagsstillerne i at en naturlig konsekvens av endringene i adgangsgrelementet er at det opprettes et lobbyregister. Flertallet vil også fremheve at det skjer omfattende påvirkningsvirksomhet overfor stortingsrepresentantene gjennom høringer i forbindelse med komiteenes saksbehandling. Høringene er åpne, og det er fullt innsyn i hvilke organisasjoner og bedrifter som deltar. Mange av disse har også gitt innspill og synspunkter under den forutgående høringsprosessen i forbindelse med regjeringens utarbeidelse av lovforslag, stortingsmeldinger osv. Flertallet mener det samlet sett er betydelig åpenhet omkring det påvirkningsarbeidet som skjer i tilknytning til både regjeringens og Stortingets arbeid.

Flertallet ser likevel at omfattende lobbyvirksomhet kan gi økonomisk sterke og velorganiserte særinteresser større påvirkningskraft enn andre viktige interesser som ikke besitter slike ressurser, noe som kan være uheldig ut fra et demokratisk synspunkt. Men nettopp av den grunn er det etter flertallets oppfatning svært viktig med en lav terskel for kontakt mellom stortingsrepresentanter og ikke-profesjonelle aktører. Det må ikke bli slik at bare de som har registrert seg i et lobbyregister, skal ha adgang til representantene. Det er et demokratisk og åpent samfunn ikke tjent med.

Flertallet vil i den forbindelse også peke på at offentliggjøring av dem som oppsøker stortingsrepresentantene i påvirkningsøyemed, ikke nødvendigvis vil føre til mer transparens eller åpenhet i forholdet mellom representantene og andre samfunnsaktører. Blant annet vil registreringsplikten lett kunne omgås ved at møtevirksomhet flyttes ut av Stortinget og inn på andre arenaer. Flertallet vil videre vise til at et lobbyregister som foreslått heller ikke vil fange opp rådgivning gitt av PR-byråer til de personer og organisasjoner som oppsøker stortingsrepresentanter. Registeret vil i så måte gi inntrykk av å gi en oversikt som ikke fullt ut gjenspeiler realitetene.

Flertallet legger til grunn at den enkelte representant selv er i stand til å vurdere den informasjon som mottas, på et selvstendig grunnlag. Flertallet mener også det er viktig at representantene har mulighet til å motta konfidensiell informasjon, og at den som gir slik informasjon, kan være anonym. Et lobbyregister som foreslått vil, etter flertallets oppfatning, kunne komplisere dette.

Flertallet har derfor, som tidligere, etter en helhetlig vurdering kommet til at det ikke vil anbefale Stortinget å vedta det foreliggende representantforslaget.

Flertallet bemerker endelig at regjeringen selv bør vurdere om en registreringsordning er hensiktsmessig for deres del.

Femte visepresident Ingrid Fiskaa mener at åpenhet rundt lobbyvirksomhet bidrar til et samfunn der vanlige borgere har bedre innsikt i maktforholdene og hvem som påvirker politiske avgjørelser. Det er et argument for at man alltid bør streve etter åpenhet, så langt det er praktisk mulig. Dette medlem er enig i at det å påvirke politikk gjennom lobbyvirksomhet er legitimt, og det bidrar ofte til bedre avgjørelser. Men det å ønske mest mulig åpenhet rundt slik påvirkning er også legitimt og vil faktisk, slik dette medlem ser det, også bidra til bedre avgjørelser. Ressursene til å drive påvirkningsarbeid er dessuten skeivt fordelt, og utstrakt lobbyisme gir derfor mer makt til økonomisk sterke og velorganiserte aktører på bekostning av andre.

Dette medlem mener derfor det ville ha styrket det norske demokratiet om man fikk økt innsyn i lobby-

virksomheten overfor Stortinget. Mer innsyn vil dessuten kunne øke tilliten til alle som har sitt daglige virke i Stortinget. En undersøkelse gjort av Norstat for Vårt Land viste at tilliten til Stortinget sank med ti prosent høsten 2022. Dette er en utfordring vi må ta på høyeste alvor.

Dette medlem viser videre til at Europarådets GRECO (The Group of States against Corruption) i sin evalueringsrapport om Norge av oktober 2020 anbefaler at det etableres en oversikt over folkevalgtes kontakter med ulike aktører.

Dette medlem merker seg at det allerede finnes et besøksregister for alle som besøker Stortinget, og mener det neppe vil utgjøre et stort hinder for å besøke Stortinget om det blir en åpenhet rundt dette besøksregisteret når det gjelder lobbyvirksomheten. Dette medlem mener det er liten grunn til å tro at møtevirksomhet i særlig grad vil flyttes ut av Stortinget av den grunn. At et lobbyregister ikke vil fange opp all kontakt mellom stortingsrepresentanter og aktører som vil påvirke politikktutformingene, er etter dette medlems oppfatning ikke et tungtveiende argument mot mer åpenhet.

Dette medlem merker seg at man har funnet ulike måter å regulere lobbyvirksomhet på i ulike land. Det er ulike politiske kulturer. Det er ikke gitt at Norge skal lage en kopi av det man finner i for eksempel USA, Canada eller EU. Dette medlem ser derimot positivt på muligheten til å kunne utforme et lobbyregister som passer til vår politiske kultur og til kulturen på Stortinget.

Dette medlem støtter representantforslaget og fremmer derfor følgende forslag:

«Stortinget ber Stortingets presidentskap om å utrede mulige modeller for en registreringsordning for dem som oppsøker Stortinget og Stortingets representanter, på vegne av seg selv eller andre, for å påvirke Stortinget i saker som er til behandling. Modellene må ivareta personvernet til de besøkende og sørge for at privatpersoner kan unntas fra registrering.

«Stortinget ber regjeringen utarbeide mulige modeller for en registreringsordning for dem som oppsøker den politiske ledelsen i departementene eller på

Statsministerens kontor, på vegne av seg selv eller andre, for å påvirke regjeringen i saker som er til behandling. Modellene må ivareta personvernet til de besøkende og sørge for at privatpersoner kan unntas fra registrering.»

Forslag fra mindretall

Forslag fra femte visepresident Ingrid Fiskaa:

Forslag 1

Stortinget ber Stortingets presidentskap om å utrede mulige modeller for en registreringsordning for dem som oppsøker Stortinget og Stortingets representanter, på vegne av seg selv eller andre, for å påvirke Stortinget i saker som er til behandling. Modellene må ivareta personvernet til de besøkende og sørge for at privatpersoner kan unntas fra registrering.

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen utarbeide mulige modeller for en registreringsordning for dem som oppsøker den politiske ledelsen i departementene eller på Statsministerens kontor, på vegne av seg selv eller andre, for å påvirke regjeringen i saker som er til behandling. Modellene må ivareta personvernet til de besøkende og sørge for at privatpersoner kan unntas fra registrering.

Presidentskapets tilråding

Tilrådingen fremmes av presidentskapets flertall, alle unntatt femte visepresident Ingrid Fiskaa.

Presidentskapet har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Dokument 8:223 S (2022–2023) – Representantforslag fra stortingsrepresentantene Alfred Jens Bjørlo, Ingvild Wettrhus Thorsvik, Ane Breivik, Grunde Almeland og Guri Melby om innføring av et lobbyregister for Stortinget – vedtas ikke.

Oslo, i Stortingets presidentskap, den 8. juni 2023

Masud Gharahkhani

Svein Harberg

Nils T. Bjørke

Morten Wold

Kari Henriksen

Ingrid Fiskaa

